

EVALUATIE VAKGERICHTE EXAMENS VMBO-GROEN

CENTRALE EXAMENS SCOREN **RUIIM**

Het vmbo werkt nu tien jaar met centrale examens. Sinds dit schooljaar is ook in de gemengde leerweg een centraal examen verplicht. Er heerst tevredenheid over inhoud en organiseerbaarheid, zo blijkt op een evaluatieoverleg in Ede, maar er blijven verbeterpuntjes.

Twintig vmbo-examen-coördinatoren en docenten zijn woensdag 30 mei naar Ede gekomen, op uitnodiging van de AOC

Raad, om de centrale examens groen te bespreken. Hoe verliepen de cspe's in de verschillende leerwegen en wat kan beter?

Het centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) zoals dat er nu ligt, heeft een geschiedenis van tien jaar. In 2002 begon de basisberoepsgerichte leerweg (bb) van het vmbo met centrale examens voor de beroepsgerichte vakken. De kaderberoepsgerichte leerweg (kb) volgde. En sinds dit jaar is het cspe ook verplicht voor de gemengde leerweg (gl). Maar terwijl in de bb en kb behalve in landbouwbreed apart in de vakrichtingen geëxamineerd kan worden, is er in de gl één examen waarin elementen zijn opgenomen uit landbouwbreed en de vakrichtingen.

“De ervaringen die vandaag worden uitgewisseld,” zegt Scilla van Cuijlenborg, beleidsadviseur bij de AOC Raad, “worden samen met de uitslagen van een digitale enquête over de examens meegenomen naar de normeringsbespreking van de examens. Ze worden daarnaast gebruikt bij de verbetering van de toekomstige examens.” Maria van Kempen, van Cito, is ook aanwezig. En Karen Laarveld, zij is vanuit de AOC Raad betrokken

geweest bij de centrale examens in het vmbo en de protocollen die hiervoor met de VO-raad zijn opgesteld. Zij noteren de kritische opmerkingen en verbeterpuntjes.

Rabarber

Veel scholen hadden vorig jaar en een jaar eerder al kennisgemaakt met het cspe in de gemengde leerweg; voor andere scholen was het nieuw. De meeste coördinatoren en docenten zijn positief over de inhoud ervan. Vooral in het begin was er getracht een lijn aan te brengen in het examen, vindt Gerald Tijms, examencoördinator van Groenhorst College Emmeloord. “Verderop in het examen, met onderdelen over vap en aanleg en onderhoud, ging dat wat moeilijker. Maar het was een goed examen en het wordt steeds beter.”

Verschillende coördinatoren erkennen dat leerlingen het examen ‘leuk’ vonden. Het was niet zo zwaar en soms zelfs heel gemakkelijk. Bijvoorbeeld rabarbermoes maken met een recept, is niet moeilijk. Zelfs als je nog nooit rabarber hebt gezien of gegeten. “Ik ben blij dat er zo’n groot draagvlak is”, reageert Van Cuijlenborg.

Landbouwbreed

Dat wil niet zeggen dat er geen enkele strubbeling was. Zo was het cspe voor de gemengde leerweg best lang. Een docent vertelt dat ze

Gerald Tijms
(geheel rechts):
“Alleen landbouw-
breed examineren in
de gemengde leer-
weg heeft niet onze
voorkeur”

het op één dag hadden georganiseerd, maar dat er aan het eind van die lange examendag leerlingen in tranen waren. “De tijdsindicatie klopte niet.” Een ander punt van kritiek is dat in de gemengde leerweg landbouwbreed de enige examineringmogelijkheid was. Een school waar gl-leerlingen één vakrichting kiezen, moest hen toch dat brede examen voorleggen. Tijms heeft hier moeite mee. “Veel van onze leerlingen willen een vakrichting doen. Landbouwbreed examineren heeft dan niet onze voorkeur”, zo stelt hij tijdens het overleg. “Misschien is het een bezuiniging, want je hoeft dan geen vijf examens te ontwikkelen. Een andere afweging om te kiezen voor het brede examen in plaats van vakrichtingen zou kunnen zijn dat een gl'er theoretischer gericht is.”

Bij inhoud kun je je afvragen of het examen past bij het onderwijs en daarnaast afvragen of het past bij de overgang van vmbo naar mbo. “Dat hangt af van de mbo-richting die je kiest”, zegt Tijms. “Bij een brede opleiding zoals Toegepaste biologie past zo’n examen uitstekend. Verder zit er altijd rekenwerk in en een klantgesprek. Ook componenten die buiten de agrarische sector relevant zijn.”

Ongeveertijden

De mensen uit het onderwijs zien veel voordelen aan de examenopzet.

Een eindexamen dat bestaat uit een schooldeel en een centraal deel geeft de school enerzijds controle op de examinering van de eigen leerlingen en voorkomt anderzijds dat de school het die leerlingen supergemakkelijk kan maken. Centrale examinering die begon met de algemene vakken en is er nu dus ook voor de beroepsgerichte vakken, moet voor die laatste wel een goede aanvulling zijn. Met name het prak-

tische deel moet te organiseren zijn voor de school.

Naar die organiseerbaarheid gaat op de bespreking veel aandacht uit. Een examen organiseren vraagt personele inzet, tijd, een ondubbelzinnige uitleg voor de examinerator, een goed niveau van het examen, inhoudelijke accuratesse en oefenmogelijkheden. Het maakt bijvoorbeeld verschil of je als school zo’n cspe organiseert voor twintig leer-

Het maakt volgens de examencoördinatoren veel verschil of je een cspe organiseert voor twintig leerlingen of voor tachtig

Centrale examens

Bij het centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) worden vaktheorie en praktijk geïntegreerd geëxamineerd. In de basisberoepsgerichte leerweg en kaderberoepsgerichte leerweg is er keuze tussen examens in vijf vakrichtingen of landbouwbreed. In de gemengde leerweg is er één breed examen. Het cspe bestaat uit een schriftelijk deel – minitoetsen maken op de computer – en een praktijkdeel, een toets waarbij de kandidaten opdrachten met een praktijkcontext moeten uitvoeren. De puntenverdeling bij het examen landbouwbreed loopt in de verschillende leerwegen uiteen. Bij gl wegen de minitoetsen zwaarder ten opzichte van het praktische deel dan in de kb, en in de kb wegen ze weer zwaarder dan in de bb.

Scholen hebben, organisatorisch gezien, een behoorlijke ruimte en vrijheid bij de afname en de beoordeling van de centrale examens. Zo kunnen ze binnen een vastgestelde periode zelf bepalen wanneer ze het cspe afnemen. Dit vraagt wel dat een beroep wordt gedaan op geheimhouding. De AOC Raad heeft hiervoor samen met de VO-raad protocollen gemaakt, net als voor te laat komen, verzuim, fraude en de correctieprocedure.

Het cspe onderscheidt zich dus van papieren of digitale examens die landelijk op een vast moment worden afgenomen. En van de flexibele digitale examens die bij algemene vakken in de bb nu standaard zijn en in de kb een keuzemogelijkheid van school.

‘De ervaringen worden met enquête-uitslagen meegenomen naar de normeringsbespreking en gebruikt bij de verbetering van de toekomstige examens’

lingen of voor tachtig. Dat vraagt ook veel van de verantwoordelijke organisaties Cito en het College voor Examens (CvE).

“Met ongeveer tijden kunnen we niet plannen”, zegt een coördinator. “Hoe kun je zorgen dat het voor de verschillende groepen die achter-eenvolgens het examen afleggen,

eerlijk is ten opzichte van elkaar?” “Er wordt nogal wat leesvaardigheid gevraagd,” zegt een ander, “dat blijkt steeds weer erg moeilijk. Ze lezen er gewoon overheen, gaan aan de slag en verliezen een hoop tijd.”

Er worden allerlei opmerkingen geplaatst: “Wat kunnen we doen met uitloop?” “Het is meestal niet erg motiverend dat je, terwijl je de rest van het cspe nog moet doen, de uitslag van de minitoets al kunt zien.” “Ik vind het echt kapitaalvernietiging dat we al die mooie bloemstukken en rabarbermoes meteen in de vuilcontainer moeten gooien: dat doen we niet.” “In de uitleg voor examinatoren stond dat je koemestkorrels nodig hebt, alleen niet hoeveel.”

“Kun je ze wel laten reflecteren?” vraagt een examencoördinator. “En wanneer is reflectie goed?” Dat is meestal het geval als het oordeel over de eigen competenties – ‘ik

was heel klantvriendelijk of ik had de planning niet zo goed op orde’ – overeen komt met het oordeel van de examiner, wordt gezegd. “Leerlingen hebben de neiging om te zeggen: ik was wel erg zenuwachtig.” Toch, reflecteren, als dat goed gaat, vinden verschillende coördinatoren uitstekend. “Je geeft ze toch iets extra’s mee.”

Voldoende

Al met al zijn de docenten en examencoördinatoren tevreden over de centrale examens op het evaluatieoverleg. In een enquête voor deze groep – op platformsvmbo.nl – scoorde het cspe gemengde leerweg een 6,5. Ook de andere cspe’s voor groen vmbo scoorden voldoende of ruim voldoende. ■

Kijk voor links op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 9.

Examenkandidaten vmbo-groen 2012

Ongeveer 3900:

Bb landbouwbreed	837
Bb vakrichtingen (LNO*)	397
Kb landbouwbreed	946
Kb vakrichtingen (LNO*)	816
Gl landbouwbreed	913

* Landbouw en Natuurlijke Omgeving
Bron: AOC Raad

ADVERTEREN?

Het tijdschrift Vakblad Groen Onderwijs is het enige blad dat zich speciaal richt op het groen onderwijs en agrarische belangenorganisaties. Het verschijnt 15 maal per jaar. Met Vakblad Groen Onderwijs kunt u dus gericht deze doelgroep benaderen.

Voor inlichtingen over advertentiemogelijkheden, vraag naar:

Pieter Boetzkes
Tormetilbeek 8
5709 PK Helmond
Telefoon (0492) 55 69 03
Fax (0492) 55 69 04
E-mail info@groenonderwijs.nl

EDITIE	SLUITINGS-DATUM	VERSCHEIJNINGS-DATUM
10	10-09-2012	25-09-2012
11	01-10-2012	16-10-2012
12	22-10-2012	06-11-2012
13	12-11-2012	27-11-2012
14	03-12-2012	18-12-2012
15	17-12-2012	03-01-2012